

Rolnummer 225

Arrest nr. 31/91
van 7 november 1991

A R R E S T

Inzake : het beroep tot vernietiging van artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989, ingesteld door de provincie Namen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters I. PETRY en J. DELVA,
en de rechters D. ANDRE, F. DEBAEDTS, K. BLANCKAERT,
L. FRANCOIS en P. MARTENS,
bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN,
onder voorzitterschap van voorzitter I. PETRY,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP VAN DE VORDERING

Bij verzoekschrift van 30 juni 1990, aan het Hof toegezonden bij ter post aangetekende brief (post-stempel onleesbaar) en op 3 juli 1990 op de griffie ontvangen, vordert de provincie Namen, vertegenwoordigd door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad, de vernietiging van artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 30 december 1989.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 3 juli 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 5 juli 1990 hebben de rechters-verslaggevers geoordeeld dat er geen reden was ten deze om de artikelen 71 en volgende van voormelde bijzondere wet toe te passen.

Van het beroep is kennis gegeven conform artikel 76 van voormelde wet bij op 13 september 1990 ter post aangetekende brieven, op 14 en 17 september 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Het bij artikel 74 van voormelde wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 15 september 1990 bekendgemaakt.

De Ministerraad en de Vlaamse Executieve hebben

elk een memorie ingediend bij op 29 oktober 1990 ter post aangetekende brieven.

Afschriften van die memories zijn overgezonden conform artikel 89 van de organieke wet bij op 27 november 1990 ter post aangetekende brieven, op 28 november 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

De verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 28 december 1990 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 16 januari 1991 heeft de voorzitter in functie rechter P. MARTENS aangewezen als lid van de zetel in verband met het opnemen door Mevrouw I. PETRY van het voorzitterschap van het Hof.

Bij beschikking van 2 juli 1991 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 25 september 1991 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven, die, evenals hun advocaten en de vertegenwoordiger van de Ministerraad, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 15 juli 1991 ter post aangetekende brieven, op 16 juli 1991 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Bij beschikkingen van 28 november 1990 en 22 mei 1991 heeft het Hof respectievelijk tot 30 juni 1991 en tot 30 december 1991 de termijn verlengd waarbinnen het arrest moet worden gewezen.

Op de terechtzitting van 25 september 1991 :

- zijn verschenen :
Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat bij de balie te Brussel, voor de provincie Namen, vertegenwoordigd door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad, waarvan de burelen gevestigd zijn te Namen, palais provincial, place St. Aubain;
de heer Pierre DENIS, eerste juridisch adviseur bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, voor de Ministerraad, Wetstraat 16 te 1000 Brussel;
Mr. G. SCHOETERS, loco Mr. P. DEVERS, advocaat bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;
- hebben de rechters D. ANDRE en F. DEBAEDTS verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten en de vertegenwoordiger van de Ministerraad gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

III. DE AANGEVOCHTEN NORM

1. Artikel 69 van de provinciewet bepaalt dat de provincieraad verplicht is elk jaar op de begroting van de uitgaven alle uitgaven te brengen die door de wetten aan de provincie zijn opgelegd en inzonderheid die welke in 1° tot 21° worden

opgesomd.

De bestreden bepaling luidt :

"Artikel 69, 3°, van de provinciewet, opgeheven door de wet van 27 mei 1975, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

3° de kredieten nodig om de financiële last te dekken verbonden aan de betrekking van brigadecommissaris bedoeld in artikel 206 van de nieuwe gemeentewet;".

2. Met die nieuwe bepaling heeft de wetgever de Staat de financiële last van de brigadecommissarissen willen besparen. In haar commentaar bij die bepaling gaf de regering namelijk het volgende te kennen : "De Minister van Binnenlandse Zaken heeft geen rechtstreeks gezag over de brigadecommissarissen : zij worden benoemd, geschorst en afgezet door de provinciegouverneur; zij oefenen hun taak uit onder het gezag van de arrondissementscommissaris. Het komt dan ook niet gepast voor dat de bezoldiging van de brigadecommissarissen ten laste van de begroting van Binnenlandse Zaken blijft. Gelet op de specifieke opdrachten en de gezagsverhoudingen van de brigadecommissarissen, is het aangewezen dat hun bezoldiging en uitrusting ingeschreven worden op de begroting van de provincie" (Gedr. St., Kamer, zitt. 1989-1990, nr. 975/1, Memorie van toelichting, p. 104).

Tijdens de behandeling in de Senaat stelde de Minister van Binnenlandse Zaken : "de brigadecommissarissen (vervullen) een zuiver provinciale rol (...)" (Gedr. St., Senaat, zitt. 1989-1990,

Verslag, 849/5, p. 14); voor de Kamercommissie gaf de Minister te kennen "dat hij als een leidmotief hanteert dat wie bevoegdheden heeft, er eveneens voor betaalt. Aangezien de brigadecommissarissen benoemd, geschorst en afgezet worden door de provinciegouverneur, en de Minister er geen gezag over heeft, is het normaal dat hun bezoldigingen en uitrustingen worden ingeschreven op de provinciebegroting" (Gedr. St., Kamer, zitt. 1989-1990, verslag, 975/15, p. 15).

IV. IN RECHTE

De ontvankelijkheid

a) De hoedanigheid om in rechte te treden

1.A.1. De Ministerraad stelt vast dat de raadsman van de verzoekende partij bij het dossier een eensluidende expeditie heeft gevoegd van een besluit van 14 juni 1990 waarbij de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Namen besloten heeft "bij het Arbitragehof beroep tegen de programmawet in te stellen". De verzoekende partij legt echter geen voorafgaand besluit van de Provincieraad over en beroept er zich ook niet op. Nu is het zo dat de Bestendige Deputatie weliswaar de bevoegdheid heeft om namens de provincie bij het Arbitragehof beroep tot vernietiging in te stellen, maar daartoe, althans dat beweert de Ministerraad, conform artikel 74 juncto 106, 5° lid, van de provinciewet, door de Provincieraad moet zijn gemachtigd.

De verzoekende partij antwoordt in haar memorie dat de Ministerraad niet stelt dat het verzoekschrift tot vernietiging dat bij het

Arbitragehof is ingediend zou moeten worden gelijkgesteld met een vordering in rechte betreffende de goederen van de gemeente, waarvoor de Provincieraad conform artikel 74 van de wet machtiging dient te geven. Wat hier ook van zij, opmerking verdient dat de Provincieraad, bij besluit van 7 december 1990, voor zover nodig formeel de beslissing heeft bekrachtigd die de Bestendige Deputatie op 14 juni 1990 had genomen om bij het Arbitragehof beroep tot vernietiging in te stellen tegen artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989.

1.B.1. Het instellen van beroep door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Namen op basis van de artikelen 1 en 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 valt niet binnen de werkingssfeer van artikel 74 van de Provinciewet, dat voorschrijft dat een voorafgaande machtiging door de Provincieraad vereist is voor het voeren van rechtsgedingen betreffende de goederen van de provincie. Bijgevolg heeft de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Namen de hoedanigheid om voor het Hof in rechte te treden als orgaan van de publiekrechtelijke rechtspersoon die de provincie Namen is.

b) Het belang om in rechte te treden

1.A.2. De Ministerraad betoogt voorts dat de provincie niet van een belang kan doen blijken om beroep tot vernietiging in te stellen tegen een norm die strekt tot het verhogen van de verplichte uitgaven van de provincies, aangezien de wetgever wel effectief die uitgaven heeft verhoogd, maar de provincie in staat wordt gesteld die uitgaven te

betalen omdat de Provincieraad op de uitgavenbegroting de verplichte uitgaven moet opvoeren en bevoegd is om dienovereenkomstig belastingen te heffen.

In haar antwoord repliceert de verzoekende partij dat niet kan worden beweerd dat enkel door het feit dat een rechtspersoon opgelegde nieuwe lasten op haar leden kan verhalen zij elk belang zou verliezen, tenzij, wat absurd zou zijn, men ervan uitgaat dat een publiekrechtelijke rechtspersoon er geen belang bij heeft haar uitgaven binnen zo redelijk

mogelijke perken te houden en er derhalve geen belang bij zou hebben niet verplicht te worden nieuwe belastingen te heffen van haar leden.

- 1.B.2. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : "... De zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of, prejudicieel, door ieder rechtscollège.

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld "door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ...".

De voormelde bepalingen eisen dus dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon een belang aantoot om voor het Hof in rechte te treden.

Het vereiste belang is aanwezig bij een ieder wiens situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

- 1.B.3. Aangezien artikel 304 van de programmawet van 29 december 1989 tot doel heeft de provincies de aan de betrekking van brigadecommissaris inherente financiële last te doen dragen, heeft de Provincie Namen er belang bij bij het Hof beroep in te stellen tegen die bepaling, omdat de financiële situatie van de provincie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig kan worden geraakt.

Ten grondeHet eerste middel : schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet

2.A.1. Als eerste middel wordt schending aangevoerd van de artikel 6 en 6bis van de Grondwet :

"in zoverre als gevolg van de bestreden norm de wedden en kosten i.v.m. de brigadecommissarissen ten laste komen van de begroting van de provincies, terwijl de wedde en de kosten i.v.m. alle andere overheidsambtenaren van het provinciaal gouvernement ten laste komen van de Staat;

terwijl zulk een discriminatie op het kennelijk onjuiste criterium berust dat brigadecommissarissen taken van provinciaal belang vervullen, terwijl het voorschrift van de gelijkheid tussen ondergeschikte besturen hoe dan ook geschonden wordt wanneer ten laste ervan de kosten komen met betrekking tot opdrachten die tot de bevoegdheid behoren van de Staat".

De Ministerraad betoogt dat de provincie niet gerechtigd is een discriminatie aan te voeren nu zij haar situatie vergelijkt met die van de andere ondergeschikte besturen, zonder die overigens nader te noemen.

Ten deze zou de bestreden norm de provincie Namen niet anders behandelen dan de andere provincies. Volgens de Ministerraad vloeit uit de provinciewet zelf voort dat de nationale overheid bevoegd is om ondergeschikte besturen opdrachten op te leggen en de financiering ervan te regelen, onder meer door te bepalen dat die ondergeschikte besturen de

desbetreffende uitgaven zullen ten laste nemen. De Ministerraad voegt daaraan toe dat het tot de essentie zelf behoort van de provinciale instelling, die ondergeschikt is aan de nationale Staat, sommige vormen van bijzonder toezicht uitgezonderd, dat ze instaat voor uitgaven betreffende op haar grondgebied uitgeoefende bevoegdheden, die echter niet tot haar bevoegdheden behoren.

De Vlaamse Executieve stelt zich de vraag of en in hoeverre ondergeschikte besturen vermogen zich te beroepen op het gelijkheidsbeginsel en non-discriminatiebeginsel als vervat in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. Onder verwijzing met name naar het arrest van 22 januari 1986 van het Arbitragehof stelt de Vlaamse Executieve dat de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet ertoe strekken de burger te beschermen tegen onrechtmatig overheidsoptreden en derhalve de overheid niet beschermen. Ook al zou een ondergeschikt bestuur zich in principe op de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet kunnen beroepen, toch dringt zich de vraag op of ze dat in alle gevallen zou kunnen doen waarin dat bestuur het vereiste belang aanvoert. De rechten en verplichtingen die hun oorsprong vinden in fiscale of budgettaire aangelegenheden, zoals in casu, kunnen niet als burgerlijke rechten en verplichtingen worden aangemerkt die binnen het toepassingsveld van artikel 6bis van de Grondwet vallen wanneer een rechtspersoon naar publiek recht de verzoekende partij is.

In haar memorie antwoordt de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Namen dat de Grondwet weliswaar de gelijkheid van de Belgen voor de wet

afkondigt, maar de regel van de juridische gelijkheid bijzonder vruchtbaar is en aanleiding heeft gegeven tot veel rechtspraak en rechtsleer, die het begrip gevoelig hebben doen evolueren. Indien men aldus aanneemt, en de rechtspraak van de Raad van State staft het, dat die gelijkheidsregel voor uit burgers samengestelde groepen geldt, valt niet te begrijpen wat die groep zelf ervan weerhoudt om zich op een ongelijke behandeling te beroepen ten opzichte van andere groepen met een krachtens het positieve recht identieke vorm. Een vereniging zonder winstoogmerk, een stichting of een handelsvennootschap zou de bepalingen van artikel 6 van de Grondwet kunnen invoeren; het is niet duidelijk wat publiekrechtelijke rechtspersonen daarvan zou kunnen doen afzien. Zo althans ten aanzien van publiekrechtelijke rechtspersonen al beperkingen mochten worden aanvaard, ook dan zouden ze toch geen betrekking kunnen hebben op de territoriale politieke rechtspersonen die de Grondwetgever met de behartiging van de provinciale belangen heeft belast.

De verzoekende partij constateert in haar memorie verder dat de tussenkommende partijen nergens uiteenzetten waarom de bestreden norm de wedden en kosten van de brigadecommissarissen ten laste legt van de begroting van de provincies, terwijl de wedde en de kosten in verband met alle ander personeel van het Rijk dat zijn ambt uitoefent bij het Provinciaal Gouvernement ten laste van de Staat komen. Daarbij wordt aangestipt dat de brigadecommissarissen geenszins een provinciale opdracht hebben : ze worden conform de door de Koning vastgestelde bepalingen benoemd door de Gouverneur, oefenen hun opdrachten uit onder het

gezag van de arrondissementscommissaris die een commissaris is van de uitvoerende macht, het aantal brigadecommissarissen moet door de Gouverneur worden vastgesteld die ten deze niet optreedt in zijn hoedanigheid van provinciaal orgaan.

De kosten en bezoldigingen van alle andere overheidsambtenaren die een ambt in het Provinciaal Gouvernement bekleden komen ten laste van de Staat.

De uitleg die de Regering ten overstaan van de Kamers gaf om te verantwoorden dat de kosten van de commissarissen door de provincies moesten worden bestreden is kennelijk onjuist : zij vervullen geen zuiver provinciale opdracht.

De ingevoerde discriminatie met betrekking tot de financiering van de overheidsambtenaren die hun ambt in het Provinciaal Gouvernement uitoefenen, berust klaarblijkelijk op het onjuiste criterium dat de commissarissen een opdracht van provinciaal belang vervullen.

De argumentatie dat alle provincies met betrekking tot de financiering van de brigadecommissarissen in dezelfde situatie verkeren is irrelevant : die argumentatie zou enkel ontvankelijk zijn in zoverre, gelet op objectieve criteria, het aantal brigadecommissarissen wier bezoldiging door de provincie zou moeten worden opgebracht op basis van objectieve criteria duidelijk zou zijn vastgesteld.

Dat de grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen en van de niet-discriminatie niet

uitsluiten dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, geldt voor zover het criterium van onderscheid objectief en redelijk kan worden verantwoord.

De verzoekende partij komt tot de slotsom dat dit niet het geval is ten aanzien van het opbrengen door de provincies van de last van de brigadecommissarissen, waarvoor de grondslag beweerdelijk te vinden zou zijn in het duidelijk onjuiste criterium dat die ambtenaren opdrachten van louter provinciaal belang vervullen.

a) De toepasselijkheid van de artikelen 6 en 6bis

2.B.1. De artikelen 6 en 6bis van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan : de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet-discriminatie zijn toepasselijk op alle aan de Belgen verleende rechten en vrijheden.

2.B.2. De in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet ingeschreven regels van gelijkheid en niet-discriminatie zijn niet alleen van toepassing op individuele burgers, maar kunnen ook op groepen van burgers worden toegepast.

Een provincie is een politiek lichaam bestaande uit een grondgebied, inwoners, met eigen organen en bepaalde belangen. Zij bezit rechtspersoonlijkheid en uit dien hoofde een eigen vermogen. Zij is een maatschap van burgers verenigd door lokale verhoudingen. Artikel 31 van de Grondwet belast de provincieraden met het regelen van de provinciale belangen. Weliswaar is een provincie, net zoals

elke overheidsinstelling, een instrument ten dienste van het belang van de burgers; toch vertegenwoordigt zij volgens de wet een bepaald type van belangen.

Daaruit volgt dat elke provincie recht heeft op een gelijke behandeling in verhouding tot andere groepen die door het positief recht op een identieke wijze zijn samengesteld.

b) Het middel ten gronde

2.B.3. Artikel 304 van de programmawet van 29 december 1989 heeft tot doel alle Belgische provincies zonder uitzondering de aan de betrekking van brigadecommissaris inherente financiële last te laten dragen. Het artikel roept dus geen verschil in behandeling in het leven in een zelfde categorie van publiekrechtelijke rechtspersonen die de grondwettelijke bescherming genieten, in casu de provincies.

De verzoekende partij kan zich niet met recht beroepen op het bestaan van een discriminatie ten aanzien van twee categorieën van rechtspersonen die te zeer verschillen om vergeleken te worden : de Staat, enerzijds, en de provincies, anderzijds.

Het middel dat schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet aanvoert is derhalve ongegrond.

Het tweede middel : schending van artikel 107quater van de Grondwet en artikel 6, § 1, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet tot hervorming der

instellingen van 8 augustus 1988

3.A.1. Als tweede middel wordt de schending aangevoerd van artikel 107ter van de Grondwet en van artikel 6, § 1, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1988 :

"in zoverre als gevolg van de bestreden norm ten laste van de provincies een opdracht komt die tot de bevoegdheid behoort van de Staat en die uit de algemene financiering van de provincies zal worden bekostigd,

terwijl de algemene financiering van de provincies tot de bevoegdheid van de Gewesten behoort en het niet tot de bevoegdheid van de Staat kan behoren de provinciale rekening te belasten door de tenlasteneming van opdrachten die tot de bevoegdheid van de nationale overheid behoren".

De Ministerraad betwist de ontvankelijkheid van het middel : enkel de Staat en de Gewesten zouden belang erbij hebben dat de bevoegdheden die zij aan artikel 6 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen ontnemen over en weer worden in acht genomen.

Voor het overige zou wat de financiering van de provincies betreft uit de aan de Gewesten toegewezen bevoegdheden niet kunnen worden afgeleid dat de Staat onbevoegd zou zijn geworden om de provincies een opdracht te verlenen.

De bevoegdheid om de financiering van een door de provincies te vervullen opdracht te regelen zou niet de bevoegdheid inhouden om een opdracht aan die rechtspersonen te verlenen.

Aangezien het in casu om een door de provincies te vervullen opdracht zou gaan die echter met een aangelegenheid samenhangt die tot de bevoegdheid van de nationale overheid behoort, zou de nationale overheid gerechtigd zijn om de financiering ervan te regelen en derhalve de overheid te bepalen die de desbetreffende uitgaven zal moeten dragen.

De Vlaamse Executieve geeft te kennen dat de bestreden norm met de in het middel aangevoerde regels enkel strijdig zou kunnen zijn indien zou vaststaan dat de aan de Provincieraad opgelegde verplichting kredieten op de provincierekeningen op te voeren automatisch tot gevolg zou hebben dat de daardoor op de provincie rustende uitgaven gefinancierd zouden worden op een van de wijzen bepaald in artikel 6, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet.

Ten deze worden de beoogde uitgaven op een andere manier gefinancierd of zijn ze op een andere manier financierbaar zodat de bestreden norm niet noodzakelijk een bevoegdheidsverdelende regel schendt.

In haar antwoord betoogt de verzoekende partij dat niet op ernstige wijze kan worden staande gehouden dat enkel een Gewest van het vereiste belang zou doen blijken om de vernietiging te vorderen van een norm waarmee de wetgever zijn bevoegdheden mocht overschrijden.

De grondwetgever heeft bepaald : "de zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet

blijken van een belang of, prejudicieel, door ieder rechtscollege" (artikel 107ter, § 2, derde lid).

Hij die klaagt over de schending door de nationale overheid van de bevoegdheden van het Gewest kan er weliswaar niet mee volstaan zijn belang aannemelijk te maken op grond van de zorg door de "juiste overheid" te worden bestuurd.

In casu doet de verzoekende partij hierdoor van haar belang blijken, dat de bestreden norm, door haar nieuwe financiële lasten op te leggen, haar situatie rechtstreeks en ongunstig raakt.

De Gewesten, vervolgt de verzoekende partij, zijn sedert de inwerkingtreding van de wet van 8 augustus 1988 bevoegd voor de financiering van de door de provincies te vervullen opdrachten, behoudens wanneer die opdrachten betrekking hebben op een aangelegenheid die onder de nationale overheid ressorteert. Vanzelfsprekend behoort de coördinatie van de landelijke politiediensten allerminst tot het provinciale, wel tot het nationale belang. Er kan dus niet worden aanvaard dat de nationale wetgever de provincies belast met de uitgaven betreffende een aangelegenheid die tot het nationaal belang behoort, zonder dat door de nationale overheid enige maatregel wordt genomen om zelf in de financiering ervan te voorzien.

Derhalve kan niet worden aangenomen dat de algemene financiering van de provincies aan de Gewesten zou toebehoren, terwijl de Staat parallel de provincies zou kunnen belasten met uitgaven in verband met hun opdrachten zodat de Gewesten, door de provincies te financieren, de activiteiten

financieren die tot de opdrachten van de Staat behoren.

Tot slot stelt de verzoekende partij dat de bestreden norm er niet toe strekt een nieuwe opdracht aan de provincies toe te kennen, maar enkel de provincies te belasten met opdrachten die tot het nationaal belang behoren.

Er zou niet kunnen worden aangenomen dat de Staat voortaan aan de provincies opdrachten zou kunnen toewijzen terwijl hij zich niet zou bekommeren om de financiering van die opdrachten en aldus de last van hun financiering voor een groot gedeelte bij de Gewesten zou leggen.

3.B.1. Artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt : "Het Arbitragehof doet, bij wege van arrest, uitspraak op de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet, of een in artikel 26bis van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van :

- 1° de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten; of
- 2° de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet".

Artikel 2 van dezelfde bijzondere wet bepaalt :

"De in artikel 1 bedoelde beroepen worden ingesteld :

- 1° door de Ministerraad, door de Executieve van een Gemeenschap of van een Gewest;
- 2° door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang; of
- 3° door de voorzitters van de wetgevende vergaderingen op verzoek van twee derde van hun leden".

3.B.2. De bijzondere wet van 6 januari 1989 maakt geen

onderscheid tussen de verzoekers naargelang van de aard van de grondwettelijke regels waarvan zij de schending aanvoeren. De wet eist dat de natuurlijke personen en de rechtspersonen die beroep instellen van hun belang doen blijken.

3.B.3. Daar de Bestendige Deputatie van de provincie Namen haar belang heeft aangetoond bij de vernietiging van artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989, dat ertoe strekt de aan de betrekking van brigadecommissaris inherente financiële last door de provincies te doen dragen, kan zij verkiezen te steunen op een middel dat schending aanvoert door de wetgever van de regels die de bevoegdheden verdelen tussen de Staat en de Gewesten, ten deze artikel 107quater van de Grondwet en artikel 6, § 1, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1988.

3.B.4. Artikel 6 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, bepaalt dat de aangelegenheden bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet zijn :

"VIII. Wat de ondergeschikte besturen betreft :
(...)

2° De algemene financiering van de gemeenten, de agglomeraties en federaties van gemeenten en provincies, met uitzondering van de provincie Brabant;

3° De financiering van de opdrachten uit te voeren door de gemeenten, de agglomeraties en federaties van gemeenten, de provincies en door andere publiekrechtelijke rechtspersonen in de tot de bevoegdheid van de Gewesten behorende aangelegenheden, behalve wanneer die opdrachten betrekking hebben op een aangelegenheid waarvoor de nationale overheid of de Gemeenschappen bevoegd zijn (...)"

3.B.5. De nieuwe gemeentewet, die de landelijke politie

heeft gereorganiseerd, bepaalt in artikel 206 dat de landelijke politiekorpsen worden ingedeeld in brigades. Elke brigade staat onder toezicht van een brigadecommissaris, die door de provinciegouverneur wordt benoemd. Artikel 206 bepaalt voorts in het derde lid : "De brigadecommissaris is bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings".

De artikelen 207, 208 en 209 van de nieuwe gemeentewet omschrijven de opdrachten van de brigadecommissaris als volgt :

"207. De brigadecommissaris staat in voor de verbinding tussen de burgemeesters, de arrondissementscommissaris en de gouverneur voor alle problemen die de landelijke politie betreffen.

Hij zorgt inzonderheid voor de technische coördinatie die vereist is voor de gemeenschappelijke administratieve en gerechtelijke opdrachten.

Hij kan meer bepaald op het grondgebied van zijn brigade, met toestemming of op vraag van de betrokken burgemeesters, opsporingen en patrouilles organiseren met de leden van zijn brigade.

In dit geval blijft de korpschef het bevel voeren over zijn manschappen, maar is hij gehouden de richtlijnen van de brigadecommissaris op te volgen.

208. De brigadecommissaris vergewist zich van de wijze waarop de leden van zijn brigade hun ambt vervullen. Hij brengt om de drie maanden aan de arrondissementscommissaris verslag uit over de organisatie en de werking van de landelijke politie. Hij stelt, in voorkomend geval, een onderzoek in betreffende de tuchtstraffen die aan de leden moeten worden opgelegd. De brigadecommissaris inspecteert inzonderheid de uniformen, de uitrusting en de bewapening. Hij signaleert aan de administratieve en gerechtelijke overheden alsook aan de arrondissementscommissaris de tekortkomingen in de werking van de landelijke politie.

209. De brigadecommissaris verleent zijn medewerking aan de beroepsopleiding van de leden van de landelijke politie".

Artikel 210 van dezelfde wet bepaalt tenslotte :

"De gouverneur kan de brigadecommissaris die tekortkomt in zijn beroepsplicht of de waardigheid van zijn ambt in gevaar brengt schorsen voor ten hoogste zes maanden of afzetten.

Binnen vierentwintig uren stelt hij de betrokken burgemeesters, de arrondissementscommissaris, de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Justitie in kennis van zijn beslissing".

Uit de voormelde artikelen blijkt dat, anders dan de Regering ten overstaan van de Kamers heeft betoogd (zie III, 2, hierboven) de opdrachten van de brigadecommissarissen zowel van provinciaal als van na-tionaal belang zijn.

- 3.B.6. Artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989 legt de verplichting op voortaan op de provinciebegroting de betaling in te schrijven van

de wedde en de uitrusting in verband met de betrekking van brigadecommissaris. Het artikel bepaalt niet hoe of met welke fondsen een en ander zal worden gefinancierd.

- 3.B.7. Doordat artikel 6, § 1, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, het - vroeger door de Staat beheerde - Provinciefonds regionaliseert, wijst het aan de Gewesten zowel de algemene financiering van de provincies toe als de financiering van de door de provincies te vervullen opdrachten van uitsluitend gewestelijk belang. Die nieuwe toewijzing maakt het onder meer mogelijk dat de Gewesten de omslag vaststellen over de provincies van de fondsen die ter beschikking zijn voor de financiering van de opdrachten die zij moeten vervullen.
- 3.B.8. Weliswaar strekte de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989 ertoe de Gewesten de middelen te geven om de bevoegdheden uit te oefenen die bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 naar de Gewesten zijn overgeheveld. Toch kan uit die bepalingen niet worden afgeleid dat de nationale wetgever helemaal geen bevoegdheid meer zou hebben om in artikel 69 van de provinciewet een aangelegenheid te regelen die betrekking heeft op een lid van de landelijke politie wiens opdrachten van provinciaal en nationaal belang zijn; de nationale wetgever is immers op grond van artikel 108 van de Grondwet bevoegd gebleven om de provinciale instellingen te regelen.
- 3.B.9. Door artikel 69 van de provinciewet bij artikel 304 van de programmawet van 22 december 1989 te wijzigen, heeft de wetgever noch artikel 107quater

van de Grondwet, noch artikel 6, § 1, VIII, 2° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988, geschonden.

Het tweede middel is derhalve niet gegrond.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof op de openbare terechtzitting van 7 november 1991.

De Griffier,

De Voorzitter,

H. VAN DER ZWALMEN

I. PETRY